

Голові
разової спеціалізованої вченої
ради Волинського національного
університету імені Лесі Українки,
доктору політичних наук,
професору, професор кафедри
міжнародних комунікацій та
політичного аналізу

Карпчук Наталії Петрівні

ВІДГУК

**на дисертаційну роботу Шуляка Назарія Олександровича на тему
«Інформаційна гігієна в системі стратегічних комунікацій України»,
що подана на здобуття ступеня доктора філософії у галузі знань
29 «Міжнародні відносини» за спеціальністю 291 «Міжнародні
відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»**

Обґрунтування вибору теми дослідження. Наукову роботу присвячено дослідженню теоретичних і прикладних аспектів інформаційної гігієни та особливостей її використання у системі стратегічних комунікацій України. Автор зосередив увагу на вивченні умов поглиблення медіаграмотності серед української і європейської спільноти, можливостях зміцнення діяльності інституцій, які відповідають за інформаційну безпеку, а також використанні сучасних технологій та інструментів для боротьби з дезінформацією і захисту критичної інформаційної інфраструктури держави. Дослідження практичних підходів до інформаційної гігієни дозволило сформулювати авторські узагальнення щодо деструктивних впливів на міжнародно-політичну систему і суспільство російської війни проти України (с. 188). У роботі подано також європейську позицію щодо тенденцій інформаційної гігієни та медіаграмотності, які автор розглядає у контексті їхнього використання для посилення регіональної безпеки (підрозділ 2.2). Важливе значення має дослідження конструктивних

наслідків формування системи стратегічних комунікацій, а також виявлення загроз, які можуть вплинути на її функціонування, з урахуванням правил інформаційної гігієни. Практичне значення роботи проявляється в тому, що вивчення стратегічних комунікацій сприяє посиленню ефективності державного управління та адаптації європейських практик в Україні у сфері інформаційної гігієни та медіаграмотності. Вказане обумовлює значимість проблематики та вагомість дослідження для сучасної зовнішньо- та внутрішньополітичної діяльності. Отже, дисертація є актуальним науковим дослідженням, спрямованим на аналіз інструментарію стратегічних комунікацій щодо протидії деструктивним впливам на регіональному і національному рівнях.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Обґрунтованість і достовірність результатів дисертації, її теоретичний і методологічний рівень забезпечуються поєднанням сучасних методів дослідження, ґрунтовним аналізом джерел з проблематики дисертації і широким теоретичним обґрунтуванням інструментарію стратегічних комунікацій, а також вагомістю фактологічної бази наукової праці.

Структура роботи аргументовано викладена згідно поставлених наукових завдань і відповідає обраній темі дослідження. Представлений автором підхід до визначення змісту дослідження є логічним і дає можливість цілісно проаналізувати трансформацію стратегічних комунікацій України та ЄС. Загалом матеріал дисертації подано послідовно і відповідно до змісту, що свідчить про глибоке засвоєння теми обраного дослідження. У дисертації сформульовано низку належно обґрунтованих наукових положень, що є внеском здобувача в політичну науку.

Зокрема, можна відзначити узагальнення дисертанта, що стратегічні комунікації будь-якої держави мають зосереджуватися на гарантуванні національної інформаційної безпеки для всіх суб'єктів інформаційних відносин та інституалізації процесу дотримання інформаційної гігієни. Дисертант прийшов до висновку, що «...інформаційна гігієна стає важливою ключовою концепцією в час, коли суспільство стикається з великим потоком інформації з різних джерел. Ця концепція охоплює широкий спектр принципів і практик, спрямованих на збереження нашого розумового та емоційного здоров'я в умовах інформаційного

перенасичення» (с. 191-192).

Автором вдало обґрунтовано положення про потребу забезпечення балансу між регулюванням доступу до інформації та формуванням образу політичних, безпекових і соціокультурних подій у суспільстві, оскільки зловживання можуть призвести до приховування важливих фактів або маніпулювання інформацією, що порушує принципи свободи слова і доступу до даних (с. 128-129).

Заслужують на увагу висновки дисертанта щодо необхідності удосконалення інформаційної гігієни як одного з ключових аспектів захисту від негативних наслідків деструктивних впливів і важливості обережного ставлення до інформації в умовах воєнного стану (с. 193-202).

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що на теоретичному рівні у політологічній науці було цілісно доповнено дослідження, присвячені медіаграмотності та інформаційній гігієні. До важливих наукових результатів дисертації можна віднести узагальнення особливостей стратегічної комунікативної діяльності України в умовах поширення COVID-19 і введення воєнного стану.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає у можливості їх використання у науковій та прикладній сферах. Теоретичні узагальнення, матеріали та висновки дисертаційної роботи можуть бути застосовані для подальших досліджень практики міжнародних акторів щодо захисту їхніх зовнішньополітичних інтересів і доповнити зміст навчальних курсів, присвячених питанням міжнародних відносин та інформаційного забезпечення зовнішньо- і внутрішньополітичної діяльності державних інституцій України. Прикладні висновки роботи можуть бути корисним у діяльності Міністерства закордонних справ та дипломатичних місій України за кордоном.

Повнота викладення наукових положень, висновків і результатів в опублікованих працях. Основні результати дослідження відображено в одній статті, опублікованій в українському фаховому виданні, чотирьох статтях – у наукових виданнях інших держав і виданнях, що входять до наукометричної бази даних Web of Science, двох підрозділах у колективних монографіях, одному авторському свідоцтві, а також у семи збірниках матеріалів науково-практичних конференцій.

Наукові узагальнення та висновки дисертації обговорювалися на

наукових семінарах, круглих столах і міжкафедральних засіданнях кафедр Національного університету «Острозька академія», Волинського національного університету імені Лесі Українки та Педагогічного університету ім. Комісії народної освіти в Кракові, а також були оприлюднені на 19 міжнародних науково-практичних конференціях.

Відповідність дисертації встановленим вимогам. Робота складається із вступу, трьох розділів, десяти підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації становить 263 сторінки, з них 186 сторінок – основного тексту.

Оформлення дисертації відповідає вимогам, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40. Аналіз тексту дисертаційної роботи свідчить про дотримання автором вимог академічної доброчесності. У роботі подано посилання на відповідні джерела при використанні ідей, розробок, тверджень і відомостей, а також надано достовірну інформацію про результати наукової роботи, використані методи дослідження і джерела інформації.

Дискусійні положення та зауваження до дисертаційної роботи. Відзначаючи високий рівень теоретичної та прикладної розробки проблематики дослідження, вважаємо за доцільне висловити такі зауваження і побажання:

По-перше, на нашу думку, авторського осмислення у розділі 1 потребують питання міжнародної політико-правової оцінки порушення прав людини і свободи слова в умовах недосконалого розвитку медіаграмотності та інформаційної гігієни.

По-друге, у підрозділі 2.2 серед сучасних тенденцій у сфері медіаграмотності та інформаційної гігієни автор називає штучний інтелект та характеризує деструктивний вплив інструментів штучного інтелекту на суспільно-політичне життя ЄС. Однак хотілося б, щоб автор охарактеризував також позитивні сторони залучення штучного інтелекту для посилення інформаційної гігієни.

По-третє, у контексті інформаційної гігієни автор вживає терміни «інформаційна безпека» та «кібербезпека» не роз'яснюючи їх спільні та відмінні риси, а також особливості використання.

По-четверте, робота не позбавлена окремих орфографічних і стилістичних помилок та опісок, які не впливають на розуміння та

сприйняття матеріалу.

Водночас зазначені зауваження не впливають на високий науковий і прикладний рівень дисертаційної роботи, яка справляє позитивне враження актуальністю дослідження проблеми, логікою викладення матеріалу, сутністю і аргументацією висновків.

Загальний висновок. Дисертаційна робота Шуляка Назарія Олександровича на тему «Інформаційна гігієна в системі стратегічних комунікацій України», подана на здобуття ступеня доктора філософії у галузі знань 29 «Міжнародні відносини» за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», є завершеним, самостійним і логічно побудованим науковим дослідженням. Отримані результати мають наукову новизну, важливе теоретичне та практичне значення для реалізації європейського напрямку зовнішньополітичної стратегії України.

Дисертаційна робота Шуляка Назарія Олександровича відповідає спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» і вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. №44, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за відповідною спеціальністю.

Опонент

**доктор політичних наук, професор,
професор кафедри міжнародної інформації
Навчально-наукового інституту
міжнародних відносин
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка**

Наталія ППЧЕНКО

ПІАПИС ЗАСВІАЧУЮ
ВЧЕНИЙ СЕКРЕТАР НАЧ
КАРАУЛЬНА Н.В.
2024Р.

